

Încălcarea principiilor deontologice și de bioetică și repercursiunile asociate acesteia

Principii deontologice și de bioetică

- Beneficiu – a face bine
- Non-maleficiență – prevenirea daunelor
- Autonomie – dreptul de a alege
- Paternalism – dreptul la protecție
- Justiție – egalitate
- Onestitate – spuneți adevărul
- Veracitate – cinstea fără înșelăciune
- Fidelitate – cel mai bun interes al pacientului
- Confidențialitate

Beneficiul

Beneficiul indică faptul că acționați cu scopul de a face bine celui alt. Profesionistul din domeniul sănătății ar trebui să acționeze în interesul pacientului. Există un exemplu în domeniul medical în care beneficiul pacientului este pus înaintea autonomiei acestuia. Acest exemplu este medicina de urgență. Atunci când pacientul este în incapacitatea de a decide fiind grav accidentat sau bolnav, presupunem că aceasta ar dori să fie tratată cât mai repede. În acest exemplu, atunci când medicul acționează pentru a oferi un tratament bun care este în interesul pacientului, prin suprimarea autonomiei pacientului, se pune în aplicare principiul paternismului. Cazul cel mai clar al paternismului justificat se întâlnește în cazul pacienților suicidari care reprezintă un pericol clar pentru ei înșiși. Aici, datoria medicului este de a interveni pentru a salva viața pacientului și pentru a-l plasa într-un mediu sigur, în convingerea că pacientul este compromis și nu poate acționa în interesul său propriu.

Non-maleficiență

Acest principiu include prevenirea vătămarilor și îndepărtarea condițiilor dăunătoare. Principiul non-maleficienței cere să nu creăm intenționat rău sau să rănim inutil un pacient. Furnizarea unui standard adecvat de îngrijire care evită sau minimizează riscul de rău este susținut nu numai de convingerile morale, dar și de legile societății.

Exemple:

- Păstrarea comprimatelor în flaconul prevăzut cu protecție pentru copii

Autonomie

Dreptul de a alege. Dreptul indivizilor de a lua decizii cu privire la ceea ce se va întâmpla cu corpul lor, ce opțiuni terapeutice au și care este alegerea lor. Suntem obligați să lăsăm pacientul să ia decizia finală, chiar dacă uneori nu este în interesul lor.

Exemplu:

- Refuzul pacientului de a suferi o intervenție chirurgicală sau de a urma un tratament

Paternism

Când cineva nu respectă autonomia altcuiva și nu acționează prin respectarea drepturilor individuale. Trebuie înlocuite propriile beneficii și opinii de judecată cu ale pacienților.

Paternismul slab este o formă de paternism medical care permite ca autonomia unui individ să fie încălcată dacă acel individ nu poate fi autonom.

Justiție

Justiția solicită ca accentul să fie pus pe pacienți și pe nevoile lor medicale, nu pe impactul financiar. Implică distribuirea echitabilă a beneficiilor și sarcinilor.

Onestitatea

Spuneți adevărul

Veridicitate

Farmaciștii trebuie să fie cinstiți în tratarea pacienților. Pot exista momente când încălcarea veridicității poate fi justificată din punct de vedere etic – de exemplu utilizarea unui medicament placebo, însă încălcarea acestui principiu pentru motive care nu țin de pacient, nu este considerată a fi ne-etică.

Fidelitate

Farmaciștii trebuie să demonstreze loialitatea față de pacienții lor. În cadrul farmaciei comunitare, de exemplu, farmaciștii au obligația de a arăta fidelitatea unui pacient ocazional, așa cum arată pacienților fideli.

Confidențialitatea

Farmaciștii trebuie să păstreze informațiile primite de la pacienți, cu excepția cazului în care pacientul își dă acordul ca informațiile oferite de el să fie transmise mai departe. Confidențialitatea medicală nu trebuie să fie solicitată în mod explicit de către pacienți. Toate informațiile medicale, prin natura lor, sunt considerate în general confidențiale. Confidențialitatea are două excepții: paternalismul slab și principiul beneficiului.

Consimțământul informat

Pacienții trebuie să fie pe deplin informați cu privire la beneficiile și riscurile participării la un studiu clinic, urmarea unui tratament medicamentos sau a unei intervenții chirurgicale. Această informare trebuie să fie urmată de consimțământul lor autonom. Consimțământul informat este compus din cinci elemente:

1. Informarea

Direcționează toate informațiile pertinente care sunt necesare pentru a lua o decizie în deplină cunoștință de cauză.

2. Înțelegerea

Necesitatea ca pacienții să înțeleagă pe deplin toate informațiile primite cu privire la beneficiile și pericolele la care se expun.

3. Voluntariatul

Indică faptul că pacienții care aleg să se înscrie într-un studiu clinic sau care trebuie să urmeze un tratament medicamentos, s-au înscris în mod autonom și liber.

4. Competența

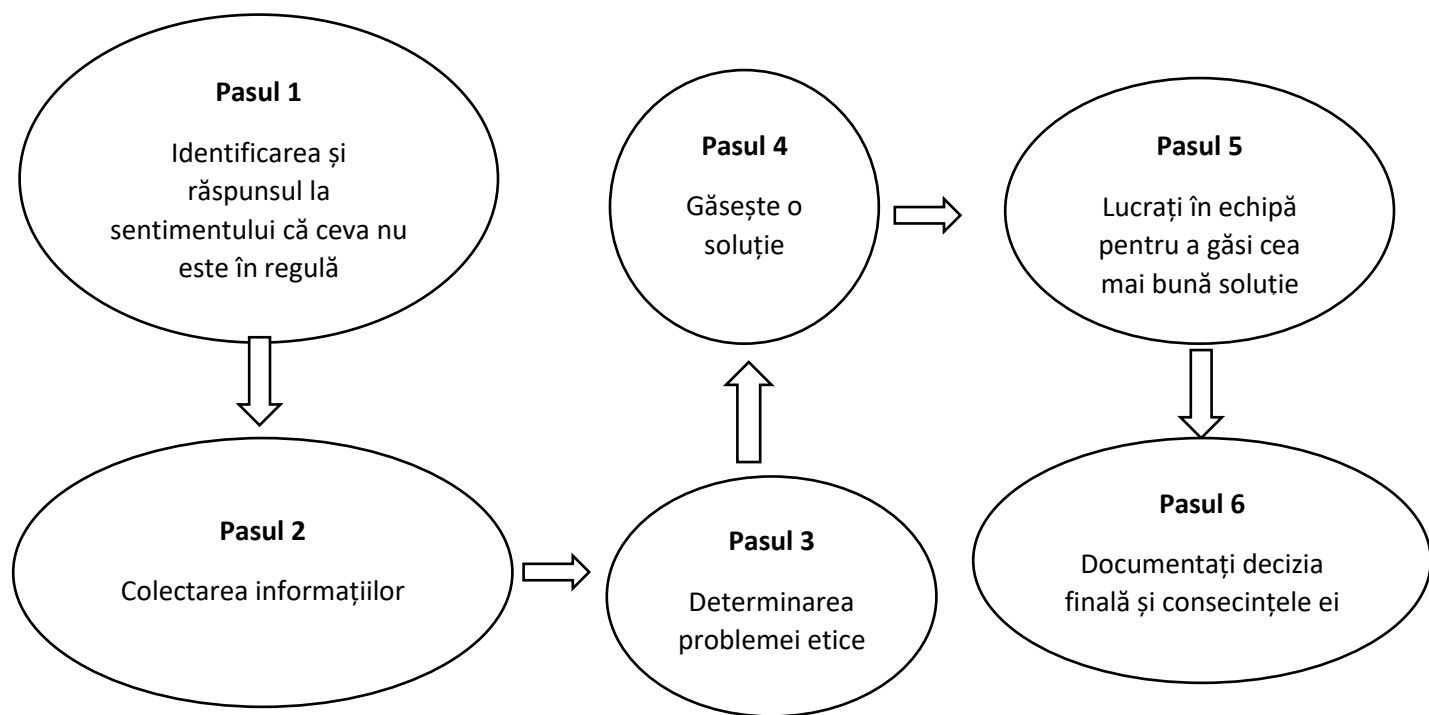
Necesitatea ca pacienții să fie indivizi autonomi care au capacitatea de a lua decizii pentru ei înșiși.

5. Consimțământul

Oferă pacienților dreptul de decizie și este criteriul juridic și moral care trebuie îndeplinit pentru a obține în final consimțământul informat.

Luarea deciziilor etice

Dilemele etice apar frecvent în domeniul practicii farmaceutice. Ar trebui să avem o abordare logică pentru rezolvarea acestor dileme, una care să fie ușor de aplicat în diferite situații. Următorul model a fost adaptat în urma unor studii de caz din domeniul eticii farmaceutice:

Pasul 1. Identificarea că ceva nu este etic și răspunsul la acest sentiment

De cele mai multe ori, vocea conștiinței care vă spune că ceva nu este în regulă este suficientă pentru a vă gândi la acest aspect. Cu toate acestea, ar trebui să vă puneți niște întrebări pentru a vă asigura că totul este solid din punct de vedere etic atunci când lucrați cu pacienți. Exemplu de întrebări pe care puteți să vi le puneți:

- Este autonomia pacientului încălcată? Mă gândesc la dorințele pacienților? (principiul autonomiei)
- Pun beneficiile pacientului mai presus decât riscurile? (Principiul beneficiului)

Pasul 2. Colectarea informațiilor

Acesta este un pas esențial. Colectați toate detaliile din jurul problemei. Cine este implicat? Când s-a întâmplat acest lucru? Cum au răspuns ceilalți problemei? Colectați și organizați toate faptele.

Pasul 3. Determinarea problemei etice

În acest moment știți că ceva nu este în regulă și că aveți toate faptele în legătură cu incidentul. Acum este momentul să vă întrebați: Care este exact problema? Identificați care este sursa problemei. Odată ce ați definit exact problema, sunteți pe drumul cel bun pentru a începe o abordare a ei.

Pasul 4. Găsirea unei soluții

Pentru a rezolva o dilema, luați în considerare următoarele patru principii de etică medicală: autonomie, justiție, beneficiu și non-maleficiență. S-ar putea să existe mai mulți factori care trebuie luați în considerare sau este posibil să nu se aplice toți în cazul situației voastre. Utilizați judecata, dar încercați să luați în considerare toți factorii importanți.

Pasul 5. Lucrul în echipă

Nu luați niciodată decizii cu privire la problemele etice pe cont propriu. Similar cu lucrul în echipă atunci când este vorba de stabilirea unui tratament, ar trebui să colaborăm la fel și atunci când ne confruntăm cu probleme etice. Implicarea celorlalți în procesul de luare a deciziilor vă ajută să eliminați orice prejudecăți personale pe care le aveți, dar nu le recunoașteți. În cele din urmă, colaborarea cu ceilalți vă protejează de a lua o decizie neinformată, părtinitoare sau paternalistă.

Pasul 6. Documentarea deciziei finale

Documentarea tuturor etapelor pe care le-ati luat pentru a ajunge la o decizie demonstrează faptul că ați avut o gândire logică. De asemenea, ilustrează cu cine v-ați consultat și ce factori ați luat în considerare pentru a ajunge la decizia finală. Dacă este posibil, documentați, de asemenea, care a fost rezultatul final al problemei etice. Cel mai important, documentația servește și ca o formă de protecție. Dacă rezultatul problemei etice este unul nefericit, documentația va fi utilă.

Încălcarea principiilor de etică

Conform condului deontologic al farmacistului, acesta răspunde disciplinar pentru nerespectarea principiilor de etică. Sancțiunile disciplinare care se pot aplica farmaciștilor sunt:

- Mustrarea
- Avertismentul
- Vot de blam
- Suspendarea calității de membru al Colegiului Farmaciștilor din România pe o perioadă determinată, de la o lună până la un an
- Retragera calității de membru al Colegiului Farmaciștilor din România.

Decizia Comisiei de disciplină trebuie să fie comunicată farmacistului cercetat disciplinar, persoanei care a făcut sesizarea, Ministerului Sănătății, Biroului executiv al Colegiului Farmaciștilor din România și persoanei cu care farmacistul sancționat are încheiat contractul de muncă.